

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKEGA ŽELEZNIČARJA

Uredništvo se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Upravništvo Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto 9,40 K.
za pol leta 4,70 K.

Pozamezna šte. 18 vin.

Politična organizacija socialnodemokratske stranke in železničarji.

Mogočen razvoj strokovne organizacije železničarjev in uspehi, ki so jih železničarji po svoji organizaciji dosegli, so odtegnili po drugi strani železničarje skoraj docela politični organizaciji in političnemu delu. Res je, da se od železničarjev ne more zahtevati preveč izpostavljenega nastopanja za politično stranko, res pa je tudi, da strokovne organizacije tako rekoč črpajo svojo pravo moč v sodelovanju in zaslombi velike politične stranke. Vsa institucija strokovnih organizacij je delo in torej tudi uspeh socialnodemokratske stranke. Pravi izraz moči socialnodemokratske stranke je v tem, da ima v državnem zboru 89 zastopnikov. Je torej danes najmočnejša stranka v državnem zboru, ker je klerikalna krščansko-socialna stranka sestavljena iz dveh političnih faktorjev. Vsako nazadovanje politične stranke se gotovo občuti pri državni upravi, z ugledom politične organizacije gotovo tudi pada moč strokovne organizacije proti državni upravi. Železniško ministrstvo se dobro zaveda tega položaja. Četudi danes državna uprava ne nastopa sovražno proti socialni demokraciji, se vidi iz različnih znamenj, da je socialnodemokratska stranka vladi vendarle zrasla preko glave in da bode gotovo tudi vlada vplivala pri bodočih državnoborskih volitvah, da se moč in število poslancev socialnodemokratske stranke, kolikor se le da, zniža. Še bolj nego vlada pa politične stranke, in sicer skoraj vse brez razlike, klerikalne, krščansko-socialne, ljudske, agrarne in najbolj liberalno-napredne stranke družijo svoje sile in se dobro razumevajo pri nastopanju proti socialnodemokratski stranki. Po vseh avstrijskih kronovinah se vidi po zadnjih državnoborskih volitvah, da vse stranke vidijo pravega naraščajočega političnega sovražnika v socialni demokraciji. Zato se je bati, da pri eventualnih volitvah v državni zbor in — kakor je zamotan politični položaj v Avstriji, ni izključeno, da se državni zbor kmalu razpusti — združene stranke ter s pritiskom vladne zmanjšajo število socialnodemokratskih poslancev, kakor se je to na enak način zgodilo pri zadnjih volitvah na Nemškem. Dasi je število glasov socialnodemokratske stranke na Nemškem naraslo, je število poslancev v državnem zboru padlo in to je bil občuten udarec za tamošnjo socialnodemokratsko stranko. Takrat je slo proti socialni demokraciji vse, kar leze in gre. Najnasprotnjeje stranke so se združile, da so preprečile izvolitev socialnodemokratskih kandidatov. Prav ista prikažen se za gotovo tudi izvrši v Avstriji.

Ako pogledamo posebno na položaj jugoslovanske socialdemokratske stranke, je ta še bolj negotova nego pri Čehih in Nemcih. Nastop Narodne delavske organizacije, intenzivnejše delo krščanskih socialistov na Slovenskem, posebno pa strupeno sovraštvo propadajoče liberalne stranke, vse sigurno kaže, da pri bodočih volitvah vse stranke nastopijo proti jugoslovanski socialni demokraciji.

Ne moremo si kaj, da bi ne opazili, kako je morda ravno nastop strokovnih organizacij železničarjev na Slovenskem deloma zgrešen. Priznavati moramo dejstvo, da posebno na večjih kolodvorih in na krajih, kjer se družijo večje število železniškega osebja, pripadajo železničarji slovenske narodnosti večinoma nižjim kategorijam. Zadnja leta se močno po železniški administraciji nameščajo povsod po Slovenskem, posebno pa na velikih kolodvorih, kakor v Gorici, Trstu in v Ljubljani železničarji nemške narodnosti in večinoma vsi ti so v bolj plačanih kategorijah. Vodstvo strokovne organizacije po drugi strani preveč poudarja nemški značaj organizacije in pri večjih shodih železničarjev strokovnih organizacij nastopajo

mnogokrat zastopniki centrale strokovne organizacije z nemškimi govori in se le koncem shoda pripusti na dan tudi slovenskega poročevalca. Tudi način poročanja nemškega in slovenskega referenta je različen. Kakor so prvi samozavestni, tako se drugi obračajo večinoma le do nižjih kategorij. Vsled tega je povsod na Slovenskem, posebno pa v Trstu in Gorici opaziti pojav, da se železničarji slovenske narodnosti večinoma nižjih kategorij sicer drže še strokovne organizacije, da pa pripadajo kot politični somišljeniki večinoma narodnjaškim strankam ali pa tudi krščansko-socialni stranki. Na Goriskem in v Trstu sem že ponovnokrat slišal vskliki: »Čez dan pri delu sem socialni demokrat, ker moram biti v svojem interesu, kadar sam pa dela prost, pa sem narodnjak in naprednjak«. Celo železničarji, ki so v odborih strokovnih organizacij, so znani kot taki. Nastop železničarjev narodnjakov v Trstu pri zadnjem shodu v Narodnem domu, kaže jasno na nezdrave politične in strokovne razmere med železničarji. Zato je skrajni čas, da železničarji, somišljeniki socialnodemokratske stranke jamejo postopati drugače. V prvi vrsti je treba, da se otresejo železničarji predsodkov, da nimajo ničesar iskati pri političnih organizacijah. Četudi ni treba, da železničarji pristopajo javno, pa je neobhodno potrebno, da vsi strokovni organizirani železničarji pristopijo tudi k politični organizaciji. Donesek k strankarskemu davku, ki je itak komaj občuten, t. j. 20 h na mesec, gotovo ni zapreka k pristopu. Je, kakor rečeno, pravi vzrok, da se železničarji odtegujejo politični organizaciji, ker se čutijo dovolj osigurane v strokovnih organizacijah. Gori navedeno gibanje železničarjev nižjih kategorij pa kaže, da se oslabe za gotovo tudi strokovne organizacije, ako železničarji pripuščajo, da se delavci nižjih kategorij naslanjajo na druge politične organizacije, dočim pa železničarji socialnodemokratske stranke ne čutijo potrebe sodelovanja pri jugoslovanski socialno-demokratski stranki.

Posebno tipičen je nastop železničarjev na Goriskem. Goriska je preprežena po železnicah od kranjske meje do Podbrda po baski in soški dolini, do Ajdovščine v vipavski dolini, čez Kras do Trsta, po slovenski meji od Nabrežine do Krmina in od Nabrežine do Divače po Krasu ter po istrski progi, lahko se reče, tako, da je vsa Goriska in sosednja Istra preprežena na vse strani z železnicami. Po tem položaju in železničarji predstavljajo izobraženejšo sloje delavcev, bi se moralo soditi, da železničarji v lastnem interesu vzamejo v roke akcijo, da se politične organizacije stranke po celi deželi ustane in že ustanovljene okrepe. Temu nasproti pa moramo konstatirati žalostno dejstvo, da imamo ob železniški progi danes le dve politični organizaciji v Nabrežini in Divači. Ajdovščina, kjer je predilnica, Trzic, Ronki, Gradišče, kjer so fabrična centra, Sv. Lucija — so brez svake organizacije. Po celém Goriskem ravno ob progi je posestvo močno razkosano, tako da ne daje domačemu prebivalstvu dovolj dohodkov, marveč so mali kmetje posebno čez zimo vezani, iskati zaslužek pri železnici ali drugod pri večjih delih. V gorah, od Sv. Lucije naprej pa zopet mora mali kmet čez poletje hoditi v svet na delo kot drvar, dninar na železnici i. t. d. Povsod je obilo materiala za krepko politično organizacijo, torej le da inicijativa pride od inteligentnejših pristašev socialnodemokratske stranke ob naši progi. Poudarjam, da se zahteva le inicijativa, le informatorno pripravljeno delo od železničarjev. Naloga deželne organizacije goriske bo, da potem samostojno snuje politične organizacije. Kakor hitro se osnujejo močne organizacije ob imenovanih progah, potem se od njih vedno globlje v deželo širijo politične organizacije med malim kmetom, ki je obenem tudi delavec. S takim

razumnim in doslednim političnim organizatornim delom pa se pridobi ves železničarski naraščaj nižjih kategorij za ideje socialnodemokratske stranke in se okrepi tako tudi položaj strokovnih organizacij. Železničarji ne bodo več čez dan socialni demokratje, kadar pa železničarsko delo opuste, narodnjaki in naprednjaki. Sedaj ko je začelo gibanje Narodne delavske organizacije, je čas, da se železničarji zavedajo pravega položaja in vzamejo v roko tudi inicijativo za politično delo. Posebno važno je kolportiranje listov naše stranke in žalostno dejstvo je, da se Delavski List po Goriskem ravno med železničarji premalo širi in premalo bere. Če kateri delavec, ima železničarski delavec potrebo in možnost naročiti se na Delavski List in Rdeči Prapor. Če bi se tudi železničarji ne lotili drugega dela nego pravilne kolportaje lista med seboj, bi se storilo premnogo za konsolidacijo razmer med železničarji in po njih vplivu bi se ideje socialno demokratske stranke širile tudi daleč na okoli ob progi.

Poverjena mi je naloga deželne organizacije, da ustanavljam politične organizacije. Kakor imam precej ugodno stališče v Goriski okolici celo med posestniki, tako mi delo ne gre naprej tam, kjer bi človek moral misliti, da ima največ zaslonbe med izobraženimi pristaši socialnodemokratske stranke, med železničarji. Zato se obračam na sodruge železničarje, da me podpirajo pri pričetem delu. Določa hočem varovati železničarje javnega agitatornega nastopa, smem pa od njih pričakovati intimno in zaupno podporo.

Dr. Henrik Tuma.

Gospodu Gostinčarju v spomin!

Nismo imeli namena, pečati se s tem poslanicem, izvoljenim po milosti nekaterih notranjskih tajev, ker nismo radi osebnih. Ker nam pa da duševni in telesni pritlikavec v svoji »Moči« št. 2, 5 in 7, čvaka o nekem izdajstvu, ki bi ga bila izvršila železničarska organizacija, je vendar potrebno, da temu obrekovalcu damo nekoliko po zobeh.

Naj nam že vendar enkrat pové gosp. državni poslanec, koliko članov ima prometna zveza v Zidanem Mostu! Našel bode čela dva! In sicer sta to Josip Mujcen in Janez Simončič, če ni pristopil tudi abstinent Miklavc.

Se bolj čudno se nam pa zdi, da nam omenjeno trobilo pripoveduje o neki vplačevalnici »Prometne zveze« v Volčji Dragi. Člani te vplačevalnice bi bili o priliki premestitve jednega svojih tovarišev, in sicer Matije Muravca, klicali »z bogom«, ter mu zeleli »da bi bil srečen na svojem novem mestu«. Tu povemo gospodu Gostinčarju, da je na tej postaji vslužbenih vseh skupaj, z uradniki in poduradniki vred devet oseb in da je sedem njih v železničarski organizaciji. Kdo so pa bili tedaj oni, ki so Muravcu klicali »z bogom«? gosp. Gostinčar jih je gotovo videl v duhu, če nista bila morebiti »fajmošter« in pa »mežnar«.

Povrnimo se nazaj v Zidan Most in oglejmo si tam se nekoliko stvarni položaj. Gosp. Gostinčar se v svojem glasilu nekako veseli, da se je na tamošnjem shodu Kopaču in pa Čobalu precej slabo godilo. Gosp. Gostinčar naj bo le prepričan, da nimamo prav nikakega strahu, da nas bodo politični sleparji kedaj nesli k pogrebu. Povemo mu pa to, da je za Benkoviča in pa za njegove pajdase že pripravljen mrtvaški oder. Kmetje, katere je Benkovič farbal, da se bode med nje razdelil baronov gozd in ki so v duhu steli smreke, kar jih vsakdo njih dobi in nadalje tudi oni »flosarji«, ki plovejo po Savi in katerim je Benkovič obetal, da jim preskrbi ceno vožnje po železnici, ti vsi bodo poskrbili, da se pogreb klerikalnih sleparjev izvrši čim častnejše. Kdor je bil na omenjenem shodu v Zidanem

Mostu in je videl, ko je nekdo zborovalcev potegnil iz žepa Benkovičev *agilacijski list* iza državnozbornskih volitev, ta je tudi moral čuti, kako laskave besede so pale na adresi tega klerikalnega sleparja. Pa tudi tisti bodo med pogrebci, ki so jih izžvzgali na postaji v Zidanem Mostu.

Kar se pa tiče sleparije 2 milijonov 300 tisoč kron na škodo železničarjev, ki jo »Nasa moč« očitno železničarski organizaciji, mirne vesti konstatiramo, da so socialnodemokratski poslanci s železničarsko organizacijo železničarjem pridobili 14 milijonov kron, dočim so vsi klerikalni poslanci v državnem zboru glasovali proti 20 milijonskem predlogu. In kje je bila tedaj »Prometna zveza«, ko so se zastopniki železničarskih organizacij v ministerstvu pogajali za zboljšanje plač vseh kategorij tedaj tudi čuvajev!? Naj pové gosp. Gostinčar, koga smo osleparili za 2.300.000 kron: naj nam navede fakta in nam da ob enem pismeno izjavo, da bode zahteval od imunitetnega odseka v državnem zboru, da ga izroči sodišču: tam bode imel priliko dokazati, kdo izmed zastopnikov železničarske organizacije je uslužbenec osleparil. Skrivati se pod plašč imunitete in namigavati o sleparstvu je pa tako podlo, da bi se moral sramovati tudi gosp. Gostinčar, če ima le še iskrico poštenja v sebi. Dokler nam on tega ne dokaže, ga smatramo za nesramnega obrekovalca in tatu tujega poštenja.

Na dan torej z dokazom!

Cesarjeva šestdesetletnica in amnestija pri državnih železnica.

V proslavo 60 letnega vladanja cesarjevega, je odredilo železniško ministerstvo, da se službeni pregreški, storjeni pred 2. decembrom 1908., ne smejo zasledovati, oziroma, da se imajo disciplinarne preiskave, ki še niso končane, ustaviti. Iz tega odloka, bi mislil normalen človek, se ima povzeti, da se uslužbenec, ki so se v službi pregrešili, ne bode zasledovalo oziroma kaznovalo. Družega mnenja pa so visoki sodniki tržaškega ravnateljstva državne železnice, katere najbrže omenjeni odlok sploh ne eksistira, ali pa si ga tolmačijo po svoji absolutistični navadi, tako, kakor pač njim ugaja.

Dejstva vsaj kažejo, da si človek drugega misliti ne more, če bere odlok imenovanega urada št. 46539 V z dne 19. grudnia 1908., v katerem se ogibnemu čuvaju *Janez-u Omanen-u* pripoveduje da se je dne 28. listopada 1908 (toraj pred 2. grudnom) pregrešil s tem da je napačno postavil ogibo in da se ga vsled odloka želez. ministrstva sicer ne bode zasledovalo disciplinarnim putem, pač pa, da se ga kaznuje rednim putem z globom 10 kron, ki se mu odtogojno v dveh obrokih.

Ironija. — Če bi se mož v zasledovalo disciplinarnim putem, potem gotovo ne bi bila kazen hujša kakor tako, ker je bila merodajna splošna amnestija.

Radovedni smo, če so si gospodje v svesti, kake udarce dajejo na ta način oni znameniti avtoriteti, ki je bajé železniški bog.

Kaj naj si misli lačen čuvaj, ako vidi, kako njegovi gospodarji prezirajo odredbe najvišje oblasti, ki bi jim vendar morale biti sveté.

Gospodje! Le tako naprej in pritirali nas bodele vse do zadnjega, da potem temeljito obračunamo sedaj nejasne račune.

Rdeča straža.

DOPISI.

Gorica. (Kurilnica). O gospodu Neudecku, kurilniškemu predstojniku bi radi nekaj povedali. Saj iz kurilnice se nikdar nobeden ne oglasi, tako, da bi človek mislil, da so uslužbeni tam res, kakor v paradizu. Videti pa je, da temu ni ravno tako, ker gosp. Neudeck ne pozna prijaznosti v občejanju s svojimi uslužbeni, ne pozna niti toliko takta, kakor vsak čestni »fijakar«.

Skladištni nadglednik, J., ga je prosil, da mu da prostora, kjer bi mogel odpraviti svoje pismene posle.

Bilo je namreč v majhnem prostoru od 428 m² površine stlačenih petorica ljudi, tako, da omenjeni skladištni nadglednik sploh ni imel kje sedeti.

Gospod predstojnik se je obrnil do jednega železn. oficijantov, češ, ako *morda on reče za kako lukajo*, kamor bi mogel nastaniti skladišnega nadglednika. Gosp. oficijant mu je ponudil sobo za shranjevanje inventarne službene obleke števil. 15, v pisarniškemu poslopju.

Peči ta soba nima; smrad po naftalini je pa tak, da ga ni mogoče prenašati. Seveda ta soba ni bila nikakor pripravna za pisarno ni gosp. Neudeck se je grozno jezil »da se v Gorici ne more ničesar najti« in ko se je nad skladišnim nadglednikom prav pošteno znosil, zakaj, seveda sam ni vedel, ga je namestil v oficijantovi sobi.

Ko ga je nekdo vprašal po uradnih urah — normalno od 8 do 12 dop. in od 2 do 6 pop. —, mu je g. Neudeck lakonično odgovoril: »Ne gororite naprej, predstojnik sem jaz in jaz sam vem, kaj zahtevam«.

Nekega uslužbenca, ki ga je prosil za en dan dopusta, je odslovil kar na kratko s sledečimi besedami: »Midva nimava ničesar več skupaj«.

Dobro bi bilo, da bi gosp. Neudecka poslali kam dostojnosti se učiti. Če ni čital se Kniggeja, ga mu priporočamo. Pa tudi §§ 20 in 21 službenega reda naj si zopet malo ogleda, da bode znal, kako ima predstojnik postopati z uslužbeni.

Trst. (Kurilnica — južni kolodvor). Nemarnost južnoželezniške uprave je v marsikakem oziru graje vredna in potrebna. Vsa ta nemarnost pa izvira iz prav skominastega varčenja. Danes se hočemo nekoliko pobaviti z razsvetljavo. Pravo egiptovsko temo imamo, tako da so delavci, ki imajo nočno službo, prav resno v nevarnosti za svoje življenje. Dne 13. januarja je na primer ravno vsled pomanjkljive razsvetljave ponesrečil delavec Anton Turk. Bil je že 24. uro v službi. Stal je na tenderju in metal premog proti stroji. Imel je prav slabo svetilnico, obločnice pa v bližini ni nobene in je delal takorekoč v temi. Tema je bila tudi vzrok, da je padel s tenderja doli in se je na rokah in na glavi prav znatno poškodoval. Z »Guardie medike« dosli zdravnik je ranjenca dal prenesti v bolnišnico. Seveda bode od ponesrečenega težko zvedeti natančno, kaj in kako se je poškodoval, ker se boji, da ne bi bil odpuščen iz službe. Gosp. Dolinschek je namreč § 14 jako priljubljen.

Pred jednim letom so delavci ravno vsled slabe razsvetljave hoteli uprizoriti gibanje in takrat se je železniška uprava vendar odločila za to, da je dala postaviti pet obločnic. Seveda to število nikakor ne zadostuje, ker so oddaljene druga od druge po celih 200 metrov. Tam kjer imajo delavci največ opravila, je najmanj svetlobe. Na sajbi, na primer, kjer je vedno vse živo delavcev, je jedna prav mižerna svetilka; na kanalu, kjer stoji vedno po štiri do šest strojev je pa še slabše, tako, da se mora človek prav čuditi, da se ne prigodi več nesreč. Seveda imajo delavci vsak svoje svetilko, toda te ne marajo goreti, ker je olje neuporabno. Tako se emari, kakor konjska mast. Pritožbe delavcev ne pomagajo nič, ker gosp. Dolinschek zalibog vse verjame svojemu bogu v skladišču, in misli, da so delavci res samo simi. Ta Dolinschekov bog je že davno zaslužil § 14; postal je že neznošen vsemu osebju. Kurjači ne dobijo nikakih priprav za značenje strojev. In da se ognjejo kaznim, bodo kmalu morali začeti nositi od doma srajce svojih žena in obleko svojih otrok, da bodo mogli storiti svojo dolžnost. Kazen je namreč vedno večja nego velja bomo oblačilce otrokovo. Gospodu Dolinscheku bi priporočali, da vendar ne verjame vsega temu odurnemu človeku, nasprotno pa tudi temu slednjemu povemo, da ga bomo postavili pred javnost v vsaj njegovej nagoti, če ne bode nehal črniti kurjačev pred kurilniškim šefom. Potem bo vsaj g. Dolinschek prepričan, kako grozno se je motil nad svojim ljubljencem in bode tudi vrjel da delavci in kurjači ne dobijo tega, česar potrebujejo za čestno izvrševanje svoje službe.

Naj naše strokovno in pravovarstveno društvo za Avstrijo stori tudi s svoje strani potrebne korake. Naj prijavi te nedostatnosti zavarovalnici proti nezgodam, ki naj se potem prepriča potom posebne komisije o nedostatkih, ki kratijo železniškim uslužbencem zdravje in življenje, zavarovalnici proti nezgodam pa praznijo blagajno. Če lešerbo ne gorijo, zato tudi lampist ne more kaj. Kako je olje, smo se povedali; osnažiti jih pa tudi ne more pošteno, ker je predložen z drugim delom. Saj nima nič manj nego 160 svetiljk. Razven osnažiti, mora tudi sve popraviti, razbite šipe z novimi nadomestiti i. t. d.

Dostikrat luči ne gorijo še ob 8. uri zvečer, ker mora lampist po 6. uri še osebje hoditi avizirati, letati sim in tje klicati osebje za vožnjo in pustiti pripravljanje luči; tako je razsvetljava v kurilnici popolnoma postranska stvar in deveta briga. Če je kaka luč, je prav, če je pa ni, pa tudi, samo da gre delo naprej. Za nevarnost se nikdo ne zmeni, ki vsled tega preti delavcem. Železniška uprava se na take »malenkosti« spomni še-le tedaj, kadar je že prepozno. Zato pa mi ne bomo čakali več in

hočemo govoriti resno besedo, ako se temu nedostatku hitro ne opomore. Radi nemarnosti železniške uprave nečemo več postavljati v nevarnost svojega življenja.

Združeni delavci.

Zidani Most. Hudo zimo imamo, a mi železničarji in naši otroci moramo hoditi po jedno uro hoda, od svojih stanovanj, ki smo jih prisiljeni vzeti v vaseh okoli Zidanega Mosta. Železniška uprava se ne zmeni, da bi zidala personalna poslopja. Že leta in leta obljubuje, da to stori in seveda iz ozirov na par tukajšnjih posestnikov, ki se hočejo debeliti na račun naš železničarjev, neče nikdar začeti z delom. Oni, ki so toliko srečni, da sploh morejo najti stanovanj v Zidanem Mostu samem, jih morajo tudi mastno plačati. Jedna soba s kuhinjo stane od 14 do 24 kron; to je vendar grozno za tak kraj, kakor je Zidan Most. In naši otroci, ki morejo v tej hudi zimi hoditi po jedno uro daleč v Zidan Most v šolo! Od ranega jutra do kasno popoldne ne dobijo nič gorkega jesti! Vse to seveda na čast zlatemu teletu južno-železniške uprave in hišnih posestnikov v Zidanem Mostu.

Spodnja Šiška. Petek 22. januarja smo imeli pogreb I. N., žene državnoželezniškega nadsprevodnika. Ko pridemo s krsto pred branjarjo *Tomaža Tušarja* v Šiški, stopi Tušar pred vrata in proti krsti obrnjen reče: »No al' si šla hudiču v . . . prekleta coprnca!«. Mimgrede bode omenjeno, da je Tušar tukaj ud izobraževalnega društva, odbornik Sokola, narodnjak *come il faut*. Škoda, da ta srovak ni v Trstu, ker bi D.r Mandič imel prav sposobnega sovrstnika mej svojimi pretepači. O pri liki naj se tudi nanj obrne, ker mu bodo gotovo dobrodošel v kakem tolovajskem pretepu.

Tušar je prišel siromak v Šiško. V desetih letih se je s pomočjo železničarjev napravil lepo premoženje. Ima jednonadstropno hišo in kos zemljišča za stavbo.

Za svoje »izobraževalne« besede se bode moral zagovarjati tudi pred kazenskim sodiščem in se nadejamo, da tam dobi za svojo brezmejno surovost tudi pošteno, zaslužno kazen.

Zidan Most. Razmere, ki vladajo na progi Zidan Most do hrvaske meje ne dopuščajo več mirnega molčanja. Službeno osebje, najsi bode čuvaji ali na čuvajnicah nastavljeni delavci, so pravcati sužnji južne železnice. Nezadovoljstvo v tem sloju uslužbenec je vsled neznoznega pritiska na pravico njihovega življenjskega obstanka tem večje, ker manjka mej njimi solidarnosti in zavednosti njih važnega stališča, ki ga zavzemajo v svoji, četudi v javnosti malo vpoštevanji službi. Ravno nižji uslužbeni in posebno čuvaji imajo velikansko odgovornost v železniškem prometu in ravno ti so tudi mej onimi marljivimi čebelicami, ki prinašajo v panj trotoev akcijonarjev — pristni med, ob katerem si trebušnezi obilujejo prste in si stiskajo mastne plače v svoje globoke žepa. Ubogi trpi pa, ki se muči dan in noč, mora sebe in svojo družino vzdrževati ob suhi skorjici kruha na površju te za proletarijat proklete zemlje.

Od časa sem, ko so se odstranili čuvaji in se čuvajnice napolnile s kriločuvaji na progi, vlada nered prve vrste, ki je glede varnosti za potujoče ljudstvo naravnost usodopolega pomena. Slabotnim ženskam se prepustčajo v oskrbo tri do štiri zatvornice, na najvažnejših prevozih čez železniških tir. Da je ravno ženski spol za tako važno opravilo malo zanesljiv, ker manj zmožen, tega ne pomisli niti najvišja strokovna oblast. Kako naj na primer hišna gospodinja, mati množice otrok in žena svojega, bodisi zdravega ali bolnega moža, ki ima ogromnih skrbi za življenjski obstanek, oskrbuje še važne železniške službene posle!? Na ta dejstva se ne ozira ne višja ne nižja železniška oblast, ker večini uradnikov je le na tem, da si s krutim postopanjem napravim uslužbenec gladijo pot do višjih mest in do mastnih plač.

Naj javnost ne misli, da omenjamo te stvari brez vsakega poudarka, in morebiti le iz same mrznje.

Na podlagi delavskega reda od leta 1907 se v smislu § 9 točka 3, službeni prestopki smejo kaznovati z globami, ki v obče v dobi jednega tedna ne smejo presegati polovice dnevnega zaslužka. Samo v posebno težkih slučajih se sme ta kazen odmeriti tudi v večji meri in sicer ne preko višine dvojne dnevne mezde.

Jeli na primer delavce, ki bi bil moral svetiti z lučjo pri vlaku in tega ni storil, zločinec, da se mu sme za kazen otagati dvojna dnevna mezda. Jeli to človeški, da se mu radi sličnega prestopka za kazen otagajo kar po *dre do tri* krone, ko se mu vendar ni pripetilo drugega, kar se more dogoditi tudi vsega mogočnemu, namreč, da je zaspal vlak.

Ako pomislimo, da dobi delavec za po-
nočno dežurno službo t. j. za 270 mesečnih
ur »maslno« plačo 26 kronc, torej za službeno
uro približno 9 vinarjev, dokazuje omenjena
denarna kazen brutalnost, s katero južna že-
leznica postopa s svojimi uslužbenci. To je zlo-
činstvo onih brezobzirnih elementov tržaške
prestolice, ki bi podpisali uslužbencem tudi
smrtno obsodbo brez dokazov in brez prepri-
čanja, je-li kazen zaslužena ali ne.

Ob enem opozarjamo vse delavce, da se
ne dajo premotiti, če bi jim železniška uprava
sličajno ponujala čuvajniške službe na progi
od Zidanega Mosta do hrvaške meje, kajti
z burje bi prišli na polzek led.

Na vrhuncu našega stremljenja in naših
smotrov mora biti organizacijsko vprašanje.
Vsak delavec bodi neustrašen in vstopi v or-
ganizacijo, ker le združen v krepko organiza-
cijo ima pričakovati boljše bodočnosti.

Trst. (Držarni kolodvor - kurilnica). Go-
spod Gracher, ki ste ga v zadnji številki na-
šega strokovnega glasila le malo potipali, je
kar besen in ne vé, kako bi se izlizal iz za-
gate, v katero ste ga spravili. Saj povedali ste
jako malo o njem. Kakor ta človek postopa
s svojimi službenimi tovariši, je naravnost
skandalozno. Mislim, da ga v Trstu ni najti
oderuha, ki bi se mogel z njim primerjati. Re-
veži so tisti, ki pridejo v njegove roke! Se-
veda, sedaj poskuša, kako bi se opral. Svojim
dolžnikom pošilja podpisane pisma, v katerih
ga vsak podpisani prav ponižno prosi, naj mu
posodi malo denarja proti takimi in takimi
obrestmi. Misli, da mu bode to kaj pomagalo;
tudi njegov »boter« ali kaj je že, tam v Štin-
tenburgu, ga ne bode mogel spraviti iz za-
drege, ker njegovo ravnanje je bilo preumazano,
da bi se moglo in smelo prikriti javnosti. Zato
upamo, da slavno tukajšnje c. k. ravnateljstvo
stori svojo dolžnost, da se take umazanosti
odpravijo za vselej iz naše postaje!

Razne stvari.

† **Adolf Glaser je umrl.** V zadnji številki
smo poročali o veliki zgubi v sled nenadne
smrti dra. Gustava Frieda, a danes moramo
zopet pomakati pero v posodo solza. — Kdo
ne pozna delavnosti sodruga Adolfa Glaser-ja?
Kaj vse nimajo posebno železničarji njemu za-
hvaliti! Spomin mu bode trajen med njimi.
O priliki pa se ga spominimo se in povemo,
kaj je ta mož storil za železničarje.

Odlok železniškega ministerstva od 30. decembra
1908, štev. 64.300, izdan na vse organe delavniške
službe glede odmerjenja delavnega časa v glavnih in
v posebno določenih obratnih delavnicah, kakor tudi
v kurilniških delavnicah. Naknadno k turadnem
odloku od 1. novembra 1908, štev. 57.816. Uradno gla-
silo c. k. železniškega ministerstva 1908, L. L. odstavek
štev. 33, se določa sledeče:

1. Razveljavljajo se al. 3, 4, 5 in 6 citiranega
odloka in imajo mesto teh veljati od dneva razglasitve
sledeča določila:

Sobotah se ima v glavnih in v onih obratnih de-
lavnicah, ki se specijelno določijo, izplačevanje začeti
po peti polni delavski uri. Med izplačevanjem se imajo
očistiti delavniški stoli, orodje in pa stroji ter se de-
lavci morejo tudi osnažiti.

V času določenem za izplačevanje, je obsezen
tudi zakoniti odmor.

Izplačevanje ima do 6 in pol urnega delavnega
časa biti končano.

Vsak delavec, kakor tudi vsak uslužbenec, ki je
po statutih uvrščen med delavstvo, more po sprejetju
svoje plače, ako je storil gori omenjene dolžnosti, za-
pustiti delavnico.

Kadar se stalne plače izplačujejo uslužbencem,
ki so po statutu uvrščeni v delavstvo, na druge dneve
razven sobote, tedaj se imajo le-ti po sprejetju svoje
plače vrniti na delo in delati se naprej do konca de-
lavnega časa.

Ako je sobota, ko se ima izplačevati plača, slu-
čajno praznik in se vsled tega izplačevanje vrši že na
petek, tedaj se izplačanje med delavnimi urami in mo-
rajo delavci dobiti, kakor tudi uslužbeni, uvrščeni
v delavstvo, delo nadaljevati do onega polurnega časa,
ki je pred sklepom dela določen za umivanje in za
očiscenje delavniških klopj, orodja in strojev.

Splošna snauženja, ki so se do sedaj negovala o
nedeljah, se v glavnih in obratnih delavnicah morejo
za naprej opraviti o sobotah proti odškodnini za prek-
urno delo in sicer tudi če bi bil na soboto praznik.
Ako ta dan ni praznik, tedaj se snauženje prične po
preteku 6 in ool urnega delavnika in sicer se-le po
jednournem odmoru.

2. Z dnevom, ko se ta odlok razglasi, se ima de-
lavni čas v kurilniških delavnicah odmeriti istotako na
54 tedenskih ur in sicer tako, da na vsak delavnik,
vstevši soboto, dojde devet delavnih ur.

Glede dnuarjev, uslužbenih v kurilniških delav-
nicah, — in le-tim je pristevati tudi oni del delavstva,
ki se ga uporablja izven obratnih delavnic za vzdrža-
vanje vožnih obratnih sredstev — za koje velja isti de-
lavni čas kakor za uslužbenec v glavnih delavnicah, se
ima plača zaračunati na posebnih izplačevalnih polah.
In sicer naj se to stori tako, da se v prvi polovici me-
seca izplača nekaj na račun, koncem meseca pa se
ostanek. Izplačevanje se vrši med delavnim časom do-
tuenih dni Vsaka ura se ima računati za en devet
del delavnika.

Plača za prekurno delo in pa preživnina onih
uslužbenec v kurilniških delavnicah, kakor tudi izven
obratnih kurilniških delavnic, ki se pristevajo delav-
skemu stanu in so tudi po statutih uvrščeni, se ima za-
računati ob koncu meseca.

3. V smislu 2. točke je v dretem odstavku gori
citiranega odloka, v predzadnji vrsti čititi „6 ur“ mesto
„pol šestih“, nadalje je v predpredzadnjem odstavku
izpustiti besede „ki se uporabljajo u glavnih delavnicah“.

4. Delavnice, v katerih se delani čas odmeri
v smislu predpisov točke 1., se čimprej določijo in
naznanijo. Forster.

Uzoren red kranjskih humanitarnih zavodov.
V naših zavodih smo pač uže vsega navajeni,
tudi na take stvari, ki se sicer med civilizir-
animi ljudmi ne smatra za humanitarno. Ven-
dar pa smo doživeli sredi preteklega meseca
slučaj, ki je gotovo karakterističen za današnje
vlado v deželi. Zgodilo se je namreč sledeče:
Naš sodrug Badalič, skladišni delavec c. k.
državne železnice je obolel in se podal v ne-
deljo dne 10. februara v tukajšnjo bolnico, ki jo
upravlja slučajno usmiljenke. V pondeljek
dne 11. t. m. je mož umrl in je bil v sredo
dne 13. t. m. pokopan, toraj ves razvoj popol-
noma naraven. Nenaravna pa je popolna brez-
briznost bolniške uprave, ki ne pozna toliko
takta, da bi žalosten slučaj javila železniškemu
uradu in tem potom seveda tudi sodelavcem
preminulega. Skladišni uradnik, ki je v petek
dne 15. t. m. slučajno slišal o smrti Badalič-a,
je moral se-le telefonično poprašati, kaj je na
stvari resnice. In se-le sedaj se je zvedelo o
smrti našega sodruga. Slučaj kaže jasno dovolj,
da živimo v dobi brezsrčnega klerikalizma,
ki ne pozna družega občutka, kakor polno bi-
sago. Radovedni smo, če bodo gospodje poza-
bili poslati račun železniški upravi. Skoro bi
rekli, da ne. Gospod Dr. Zajc, Vi ste u odseku
za deželne zavode in tamkaj bo precej hvalež-
nega dela, kakor Vam gornji slučaj kaže.

**Narodnjaško delo južnozelezniskega postajena-
čelnika.** Kdo ne pozna Prek-a, onega radikal-
nega Prek-a, s katerim živ krst ne bi mogel
v radikalizmu tekrovati v bivših bojih. Prvo
in zadnjo besedo je moral imeti vedno le on.
No, radikalizem mu je pomagal in mož je po-
stal paša postaje Trnovo-Bistrica, česar mu si-
cer nismo nevošljivi. Človek bi si pa mislil,
da na novo pečeni postajenačelnik ne pozabi
v prvem trenutku svoje slave, da so bili de-
lavci in uslužbenci tisti, po katerih ramah je
splezal na kvišku, in da so ravno ti bili odlo-
čilni pri boju, vsled katerega je tudi gosp.
Prek prišel do boljših gnotnih razmer.

Seveda kdor misli kaj tačega, ne pozna
narodnjakarskih poštenjakov: da je temu tako,
dokazuje početje gosp. Prek-a napram nedolž-
nim otročjem ubogih čuvajev, ki so tako
srečni, da pridejo s tem otrokoljubnim člove-
kom v dotiko.

Čuvaji proge Sv. Peter-Reka so namreč
primorani pošiljati svoje otroke v Trnovo
v šolo in store to tako, da se otroci odpeljejo
z jutrajnim vlakom tja, ostanejo čez poldan ob
suhi korici kruha v Trnovem in se vračajo
z večernim vlakom zopet na svoj dom. Ker
pa ta vlak odhaja iz Trnovega se-le nekoliko
minut pred sedmo uro, so otroci primorani
čakati od 4. do 7. ure, toraj cele 3 ure.
V poletnem času je mladini to celo všeč, ker
lahko prebije na prostom; drugače pa je sedaj,
ko brije burja neusmiljeno po njih obraze in
kakor vsaka živalica ze le si tudi oni strehe,
ki bi jim bila eventualno v podobi postajnega
čakališča na razpolago. To pa le tedaj, če ne
bi bil Prek postajenačelnik, ki tega ne dovo-
ljuje, hermetično zapira vrata čakališča in
hladnokrvno gleda zmrzujočo narodno mla-
dino tistega naroda, za katerega je radika-
lec Prek pripravljen vse žrtvovati, kar ga nič
ne stane, razum par obrabljenih fraz.

No, gosp. Prek ni imel usmiljenja z na-
šimi otroci, usmilila pa se jih je usoda, ki je gosp.
Prek-a poslala v drugo postajo, kjer bode go-
tovo svoje človekoljubno delo nadaljeval. Mi
pa mu kličemo: Ne vrnite se več! —

**Sodnijska razprava proti južnozelezniskemu re-
videntu gosp. Klein-u** radi zaljenja časti na
adreso sodrugov Grilla in Weigla je končala
dne 12. januarja t. l. pred okrajnim sodiščem
Dunaj-Josefstadt. Sodruga Grilla in Weigla
je namreč gosp. Klein očital, da sta za časa
pasivnega odpora leta 1905. izdala železničarje.
Gosp. Klein je nastopil dokaz resnice, a se
mu je popolnoma izjalovil. Pravda se je vsled
tega vlekla čez leto dnij. No, seveda, gosp.
Klein je za svoje obrekovanje moral dobiti za-
služeno »plačilo«. Sodnik ga je obsodil na globo
100 krcn oziroma, na pet dnij zapor.

Takih Kleinov imamo jako dosti, posebno
v vrstah naših nasprotnikov. Kako bi jim
dobro delo, če bi tudi njim malo jezik prire-
zali, kakor sta ga sodruga Grilla in Weigl go-
spodu južnozelezniskemu revidentu Kleinu.

**Mnjenje jednega dunajskih sodišč o pasivnem
odporu.** Dunajska trgovska trdka »B. Longin
in sin« je pri nekem ogerskem lesnem trgovcu
naročila večjo množino desk. Trгоvec je naro-
čeni les oddal na jedni postaj Državnozeleznis-

kega Društva, pod pogojem, da ima blago do-
speti na Dunaj tekom 11 in pol dni. Na želez-
nici je pa mej tem časom izbruhnil pasivni
odpor, vsled česar je blago došlo naročniku
v roke s znatno zamudo 12 dnij.

Imenovana dunajska trdka je vsled tega
tožila železniško upravo na povrnitev polovice
voznine. Železniški zastopnik se je skliceval
nato, da je pasivni odpor trajal od 1. do 17.
oktobra, vsled česar je bil promet splošno
zelo oviran, tovarni promet pa sploh popol-
noma ustavljen. Tožiteljčin zastopnik pa se je
povdarjal, da železniška uprava sama zakrivi
pasivni odpor, ker ne plača posteno svojih
uslužbencev.

Kot priča je bil zaslišan sodrug in dr-
žarni poslanec Josip Tomsehek, ki je pojasnil,
kako in zakaj je pasivni odpor začel: dva
višja železniška uradnika sta pa sodniki raz-
tolmačila, posledice pasivnega odpora in zve-
denec Julij Albert je izjavil, da proti pasiv-
nem odporu ni nobene pomoči.

Sodnik, deželnosodni svetnik Dr. Burkart
je tožbo odbil in trdsko tožiteljico obsodil na
plačilo pravnih stroškov, v znesku 330 kron
40 vin. Svojo razsodbo pa je utemeljil tako-le:
Pasivni odpor je stanje v železniškem prometu,
katerega ne zakrivi železnica in kateremu se
z druge strani tudi nikakor ne more umakniti.
Odgovornost železniške uprave mora imeti
tam svoje meje, kjer človeška moč ničesar več
ne opravi. Vsaka obveza, ki jo človeška moč
ne more izvršiti, postane neobvezna, ker se
nikakor ne more zahtevati, da obvezani svojo
prevzeto dolžnost izpolni nepremišljeno z veli-
kanskimi stroški in žrtvami. Pasivni odpor je
višja sila, ki nastopi kar nenadoma in je ne-
varnejši nego stavka. Stavka je odkrit boj,
v katerem sta nasprotnika vsak v svojem ta-
boru, v pasivnem odporu pa ima železnica
svojega sovražnika v lastnem taboru. Čas pa-
sivnega odpora ni tedaj smeti uračunati v do-
ločeni čas 11½ dnij, tekom katerih je blago
imelo biti na Dunaju in se je vsled tega tožba
morala odbiti.

V Ljubljani se je dne 12. januarja 1909.
vršila razprava pred razsodiščem, ki sta ga
zahtevala sodruga Vilhar in Parlič. Predsedo-
val je sodr. Josip Kopač, železničarski tajnik
v Trstu. Kot razsodniki pa so fungirali sodr.
Trampuš, Podobnik in Skorjanec za Vilharja,
in sodr. Colja, Klun in Rieger za Parliča.

Razpravni zapisnik glasi tako-le:
Razsodniki so izvolili jednoglasno slučajno
v Ljubljani navzočega tajnika železničarske
organizacija iz Trsta predsednikom razsodišča.
Izvoljeni predsednik je mesto prevzel in je
proglasil, da je razsodišče konstituirano.

Predsednik je nato stranki vprašal če bi
se morebiti hoteli poravnati mirnim potom.
Oba obdolženca oziroma obtožitelja sta se iz-
javila pripravljenim in sklenila se je sledeča
poravnara:

Sodruga Jernej Vilhar obžaluje, da se je
vsled napačnih informacij dal zavesti in je
razžalil sodruga Henrika Parliča; za to pre-
klicuje svoje žalitve v njihovem celem obsegu.
Istotako obžaluje tudi Henrik Parlič, da
je nepremišljeno opravljaj sodr. Jerneja Vil-
harja in tudi on od svoje strani te neuteme-
ljeno govoričenje preklicuje.

Razsodišče sklene, da se te izjave obeh
strank objavite v strokovnih glasilih „Der
Eisenbahner“ in v „Železničarju“.

S tem je bila razprava zaključena.

V Ljubljani, 12. januarja 1909.

Josip Skorjanec, Kopač,
zapisnikar.

Na podlagi N. D. O. organizirani stavkokazi so
si pač povsod jednaki: to kaže v jasni luči
lumparija, ki so jo uprizorili ljubljanski kru-
mirji v nedeljo, dne 24. t. m., v Šiški pri
Ljubljani. Z velikansko reklamo je ta svojat
sklicala v rdeči Šiški pri Kankertu velik ljudski
shod in nanj vabila tako vse delavce kakor
Slovence. Naravno je toraj, da so se temu uljud-
nemu vabili odzvali v prav lepem številu tako
delavci kakor Slovenci, da vendar enkrat sli-
šijo na ljudskem shodu najnovejše osrečevalce
slovenskega proletarijata. Iznenadenje prišlecčev
pa je bilo veliko, ko jim je učeni živinozdrav-
nik Ribnikar povedal, da velik ljudski shod ni
družega kakor pohleven društven shodek
N. D. O.

Sodruga Kocmur, ki je bil slučajno v Šiški
in je prišel tudi na shod, da spozna čedno go-
spodo, je pokazal lepak velikanskega obseja,
kjer stoji v največjih črkah, da je shod sklican
kot velik javen ljudski shod. Ozirom na to vabilo
je tudi zahteval, da se voli predsedništvo, kar
pa seveda predsedniku Ribnikarju ni slo
v glavo, tem manj, ker je pač po sestavi vde-
ležencev spoznal, da bi za njega glasovalo
v najboljšem slučaju 10 ovčic.

Kompromisna pogajanja med Ribnikarjem i. sodr. Kocmurjem so se vršila celo uro, ljudstvo pa je enoglasno odklanjalo vse predloge Ribnikarjeve in kazalo sploh željo posaditi tako Ribnikarja kakor njegove tovariše na hladno, živijo-klici na Kopača in dr. Šolarja so bili edini odgovor na vsako besedo govornika (???) Ribnikarja. Eden sodrugov ga je tudi vprašal, če je prišel v Šiško teleta zdraviti, katerih pač ni. Drugi mu je zopet priporočal, da naj se bolj zanima za svojo najnovejšo službo tržnega komisarja, da ne bodo jajca po 14 vin, in da se ne bo vođeno mleko prodajalo po 28 vin, na tistem trgu, katerega red ima on vzdrževati in na katerem kupujejo žene tistih delavcev in Slovencev, katere hoče on organizirati. Smeha je bilo dovolj in rdečica je polila slavnega Ribnikarja.

Ko so konečno naši sodrugi uvideli, da je neumnosti dovolj, jih je pozval sodr. Kocmur da gredo iz dvorane na dvorišče, češ da vidimo, koliko je nasprotnikov. To se je takoj zgodilo in ostalo je v dvorani celih 15 mož članov, **Naših Domačih Ovac.** Ribnikar, zvest svojim načelom in načelom svoje stranke, je prepozno spoznal napako, ki jo je storil s tem, da še ni pozval orožniške sile, kajti v senci bajonetov, se vendar najlepše zboruje in tam je zanj svobodna beseda v polni meri.

Poslal je toraj sedaj po orožnike, ki so se povabili tudi takoj odzvali, pa zopet mirno odšli, ko so spoznali nepotrebo svoje navzočnosti. Ribnikar, Škerl, Feldstein in magistratni exjuriš Jančigaj, pa so jo odkurili v varno zavetje svoje čitalnice in tam korali poročilo za svoj leibžurnal »Slov. Narod«.

Laži, ki jih tam beremo, nas ne iznenađajo; gospodi pa povemo, naj si dobro premislijo s kakor šnim koli švindelnjem udirati v rdečo Šiško, kjer bomo našli sredstev, ki jim bodo gotovo zavedno odvzeli veselje za take naslake.

Naša stranka skliče v najkrajšem času **res javen ljudski shod** z ravno istim dnevnim redom, na katerem se pa bode poleg tega tudi še govorilo o čednem postopanju **Naših Domačih Ovac.**

Na veselo svidenje toraj, v kratkem!

— t —

Na vseh koncih in krajih sleparija. Dr. Weifner je vreden sodrug naših domačih krumirskih vojskovodij in »sobratov« tam v Zlati Pragi. V perfidnih lažeh in zavijanjih so si pravi bratci. Našim čitateljem je prav dobro znano, da je pri zadnjih volitvah članov v personalno komisijo zmagala popolnoma cela naša kandidatna lista. Dr. Weifner pa v svojem glasilu »Der Südbahner« poroča o izidu teh volitev, in priobčuje mej istimi celo vrsto naših kandidatov, ter se hvali, da so le ti njihovi somišljeniki in izvoljeni od njihovih pripadnikov. Pod to svojo listo pravi, da so oni debelo tiskani njihovi kandidati. Mej temi debelo tiskanimi pa najdemo tudi na primer sledeča imena: *Scherbinšek, Brezina, Beer, Sieglbauer, Nejepta, Korp, Hutter, Hega, Preglhöf, Herzog, Adler* in dr. Vsakemu pripadniku naše organizacije so ta imena prav dobro znana kot imena ju-naskih boriteljev v naših vrstah. Priobčili smo jih pred volitvijo v personalno komisijo, kakor tudi po volitvi v svojem strokovnem glasilu, ponasajoč se, da smo zmagali na celi črti. Nasprotniki, kakor Weifnerijanci se morajo seveda pred svojimi ovci tudi pokazati, da so za te volitve postavili kandidate. Ker pa vejo, da bi se pred javnostjo prav sramotno blamirali, če bi postavili kandidate iz vrst svojih lastnih pripadnikov, ker bi dobili vsakdo njih le poniževalno manjšino glasov, jih kradejo iz naše liste. Iz Dr. Weifnerjevega poročila je to prav jasno razvidno, kako primešava številu glasov, ki so jih dobili oni debelo tiskani naši kandidati od njihove strani k številu glasov, naših sodrugov, s katerimi so bili isti faktično izvoljeni. Tako imamo v dveh listah večino jednih in istih kandidatov, to je onih, katere je postavila naša organizacija in katere je v svoje umazane svrhe dr. Weifner porabil za zaslepljevanje, tudi v svoji kandidatni listi. Hoče se šopiriti, kakor sraka s pavovim perjem, a vsakokrat pravočasno taka sleparstva pridejo na svetlo. Tako, da jim ni dana prilika kovati orožja iz tega materijala proti naši organizaciji. Laž ima kratke noge. Weifnerjevo trobilo »Der Südbahner« pa njegova svojat kar usiljuje našim sodrugom: več njih ga pošilja zastonj. Kaj takega pri nas ni mogoče, ker nimamo toliko denarja na razpologo. Tu se vidi, da naši nasprotniki dobivajo denar od onih ljudij, ki jih faktično zastopajo, namreč od kapitalistov. Nam vedno prekratka bodi, ker moremo uporebljati le one novčice, kar jih člani sami zložijo; o tisočakah ne moremo govoriti.

Toda prepričani smo, da je ves njihov trud zastonj, ker oni, ki je enkrat prepričan sodrug naše organizacije, ne gre več na lim takim sleparijam.

Izpred razsodišča poklične zavarovalnice avstrijskih železnic proti nezgodam

Vprašnil se je na prst in umrl.

Adolf *Zavadil*, risar pri c. k. državni železnici v Launu se je dne 13. nov. 1906. pri revisiji parne peči nekaj malega ranil na prst kazalec desne roke. Zadel je namreč z roko ob ključavnico pri vratih na medeni pleh in si natrgal kožo na prstu. Sanitetni pomočnik *Zlatnik* mu je rano takoj izpral in jo obvezal. Kljub temu pa se mu je prst začel gnajiti, tako, da je moral poklicati zdravnika *Dra. Suchy* v Launu. Ta zdravnik je *Zavadila* dne 3. decembra 1906. odpustil zdravega. Dne 3. januarja 1907 se je pa *Zavadil* zopet javil marod in sicer, kakor je trdil *dr. Suchy* vsled nekega vnetja v vratu, radi angine. Zastrupila se mu je kri in 9. februarja je umrl.

Poklična zavarovalnica proti nezgodam je zaostali vdovi in otrokom odrekla vsako odškodnino, češ da je zastrupljenje krvi nastopilo vsled angine in da tedaj to ni v nikaki zvezi z omenjeno nezgodo. V podkrepljenje teh svojih trditev, se je zavarovalnični zastopnik skliceval na spričevalo *Dra. Suchyja*.

Vdova *Ana Zavadil* pa je po odvetniku *Dru. Friedu* vložila proti zavarovalnici tožbo na razsodišče, v katerej je zahtevala, da zavarovalnica prizna za posledico smrti, nezgodo od 13. novembra 1906.

V razpravi pred razsodiščem so pokojnikovi tovariši izpovedali, da je bil on pred nezgodo 13. novembra zdrav in vesel, da pa je po nezgodi bil videti jako otožen in da je večkrat tožil, kako ga boli glava, in da se sploh čuti jako slabega. Nagovarjali so ga, da se javi marod, kar je 3. januarja 1907 tudi storil.

Kot sodna zdravniška zvedenca sta funkcionala profesor *Dr. Chvostek* in docent *Dr. Erben*. Profesor *Chvostek* je rekel, da ni izključeno, da bi bil *Zavadil* umrl radi posledic, ki jih je mogla povzročiti nezgoda, vendar pa v tem slučaju to ni verjetno. Če je namreč *Dr. Suchy* konstatiral pri *Zavadilu* začetkom meseca januarja angino, tedaj je bolj verjetno, da je zastrupljenje krvi prouzročila angina nego pa nezgoda.

Docent *Erben* pa pravi, da angina res večkrat povzroči zastrupljenje krvi. Toda v tem slučaju je angina zalotila vsled nezgode oslabelega človeka, kakor so namreč izpovedali pokojnikovi tovariši. Vsled tega se pač lahko more smatrati za resnično, da je tudi nezgoda nekaj doprinesla k zastrupljenju krvi in da je oboje skupaj povzročilo *Zavadilovo* smrt.

Na podlagi tega zvedeniškega mnenja je *dr. Fried* predlagal, da se tožbi ugodi.

Razsodišče pod predsedstvom *Dra. Čapa* je zavarovalnico obsodilo, da pripozna ponesrečenčovo smrt kot posledico nezgode ter je vdovi prisodilo znesek 571 kron 78 vin, in pa 20 odstotno rento od letnega zaslužka njenega pokojnega moža.

Predsednik je svojo razsodbo utemeljil s tem, da je smatral za dokazano, da je nezgoda bila prava posledica *Zavadilove* smrti, dasiravno je tudi gotovo, da je angina tudi nekaj pripomogla k katastrofi.

Zavarovalnica se je konečno obvezala, plačevati tudi rento, ki pripada otrokom.

Naznanila upravnistva

I.

Formulari, ki smo jih poslali posameznim krajevnim skupinam oziroma vplačevalnicam v svrhu sestavljenja statistike gibanja članov po kategorijah v pretečenom letu 1908. naj se nam blagovolijo nemudoma povrniti izpolnjeni, da se stem ne zavlačuje izdajanje letnega poročila.

Istotako naj se nam pošlejo tudi čimpreje prepisi blagajniških knjig za mesec december, ker tudi le-te potrebujemo pri sestavljenju letnega poročila.

II.

Članom funkcionarjem prihajajo tiskovine, ki so jih naročili pri upravnistvu baje večkrat jako kasno, še-le po večkratnem reklamiranju. Te zakasnitve jim seveda dajejo povoda, da zabavljajo proti upravljanju centrale. Mi se ne puščamo v raziskavanja, koliko je na tem resničnega, opozarjamo le sodruge funkcio-

narje na to, da bi takih nedostatkostij gotovo ne bilo, če bi oni vedno čitali prijave, ki jih objavljamo pod tem naslovom.

Tudi nato moramo še posebej opozoriti sodruge funkcionarje, da se kratke tozadevne opazke, v daljših dopisih, naslovljenih na tajništvo, pravovarstveni biro, ali pa na uradništvo, prav lahko spregledajo in sploh ne dojdejo na kompetentno mesto. Pri obilem delu, je kaj takega prav lahko mogoče. Vsem takim neprilikam je lahko odpomoči. Sodrugi funkcionarji naj vse potrebne tiskovine napišejo na poseben listek, kjer naj zabeležijo tudi natančno svoj naslov. Tiskovin naj pa vselej naročijo toliko, da jih bodo imeli za dalje časa, in ne vsako vrsto posebej, kakor se to navadno dogaja. Na ta način se prihrani centrali mnogo truda in časa pa tudi mnogo potroška za poštnino.

III.

Vse krajevne skupine, oziroma vplačevalnice kakor tudi drugi razprodajalci naših koledarjev za leto 1909., naj vse še neprodane izvode, ako nimajo upanja, da jih bodo mogli razpečati, čimpreje porrnejo, ker imamo na centrali še dosti naročil, da jih naročnikom pravočasno pošljemo. Naročnike pa najuljudneje prosimo, da potrpijo, dokler koledarje dobimo od podružnic nazaj, na kar jim jih takoj pošljemo.

Ob enem tudi prosimo, da se nam ves za koledarje do sedaj inkasirani denar takoj odpošlje.

Upravnistvo.

Portirjem južne železnice!

Vse postaje, ki imajo portirje, najblagovolijo nemudoma poslati svoj službeni turnus, naznati svoje deleže pri garderobi in ob enem naznaniti, za kaka postranska opravila se jih sploh uporablja.

Ta poziv smo že priobčili v svoji zadnji številki, pa se do sedaj še niso vsi odzvali. Zato prosimo, da oni, ki tega še niso storili čimpreje ugodijo naši želji.

Tozadevne dopise je pošiljati *Franu Katterju*, voditelju podružnice Bruk na Muri.

Listnica upravnistva

Sodrugom blagajničarjem!

Neprenehoma nam dohajajo številne nepotrebne reklamacije, tičoč se našega strokovnega glasila **ZELEZNIČAR-JA**. Vzrok takim reklamacijam so največ naši sodrugi blagajničarji, ki na sprejemnem listu v naglici pozabijo napisati „PACKET“ ali „EINZELN“. Vsled tega nujno prosimo vse one blagajničarje krajevnih skupin, kjer to strokovno glasilo pride v poštev, da nam čimpreje pošljejo izkaz članov slovenske narodnosti, ter pri vsakem pozameznem pripomnijo, če želi dobivati svoj list v zavoju ali pa sam za se.

Pri sprejemanju novih članov naj se blagovolijo isto vpoštevati.

Upravnistvo

Dunaj V., Zentagasse 5.

NA ZNANJE!

DNE 2. FEBRUVARJA ob 5. uri popoldne se vrši v Delavskem domu občni zbor krajne skupine Trst II (državna železnica) z istim dnevnim redom kakor občni zbor krajne skupine Trst I.

DNE 3. FEBRUVARJA ob 8. uri zvečer se vrši v društvenih prostorih v ulici Giovanni Boccaccio štev. 25 občni zbor krajne skupine Trst III. z dnevnim redom, kakor občni zbor I. in II. skupine.

Gostilna

„CASA DEL POPOLO“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Catterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena. — Cene zmerne. — Šhajališče zunanjih sodrugov.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena. Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik *Josip Kopač*
Tiska *Draqušin Priona* v Kopru.